

METODOLOGIA SYSTEMOWA KSZTAŁCENIA PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI HISTORII NA UNIWERSYTETACH UKRAINY I POLSKI

УДК 378:37.091.12.011.3-051:94(4)

DOI: <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2025.324309>

Gennadij Czerewycznij, *Doktor nauk historycznych, Docent,
Docent Katedry Nowożytnej Historii Ukrainy Wydziału Historii
Uniwersytetu Narodowego im. Tarasa Szewczenki w Kijowie;
Doktorant Instytutu Oświaty Pedagogicznej i Oświaty Dorosłych
im. Iwana Zjazuna Narodowej Akademii Nauk Pedagogicznych Ukrainy, Kijów*

METODOLOGIA SYSTEMOWA KSZTAŁCENIA PRZYSZŁYCH NAUCZYCIELI HISTORII NA UNIWERSYTETACH UKRAINY I POLSKI

Artykuł przedstawia analityczne podejście do problemu systemowej metodologii kształcenia przyszłych nauczycieli historii na ukraińskich i polskich uniwersytetach. Przedstawiono bieżące wyniki badań, które zostały uzyskane w procesie analitycznych poszukiwań dotyczących systemowej metodologii kształcenia przyszłych nauczycieli historii na uniwersytetach w Ukrainie i Polsce. Zastosowano metodę analizy treści dorobku naukowego ukraińskich i polskich badaczy, w których rozważano określone aspekty, cechy i czynniki kształtowania systemu polskiej edukacji pedagogicznej; metodę poszukiwania w celu badania doświadczeń polskich naukowców w stosowaniu systemowej metodologii, która rozwija się w europejskim curriculum integracyjnym; metodę komparatystyczną umożliwiającą porównanie polskich podejść do kształcenia przyszłych nauczycieli historii w Polsce z metodologiami stosowanymi na ukraińskich uniwersytetach.

Zbadano system polskiej edukacji pedagogicznej i stwierdzono, że podstawą kształcenia przyszłych nauczycieli historii na polskich uniwersytetach jest kształtowanie tożsamości narodowej i świadomości wśród przyszłych nauczycieli historii, z uwzględnieniem międzykulturowości europejskiego przestrzeni edukacyjnej. Ponadto, niektóre aspekty tego systemu mogą być ekstrapolowane do praktyki ukraińskich uniwersytetów.

Podsumowano, że głównym czynnikiem doskonalenia systemowej metodologii kształcenia przyszłych nauczycieli historii zarówno na ukraińskich, jak i polskich uniwersytetach jest kształtowanie tożsamości narodowej i świadomości przyszłych nauczycieli historii, których misją jest przekazywanie doświadczeń historycznych przyszłym pokoleniom oraz zrozumienie współczesnych wydarzeń, zjawisk i transformacji na podstawie własnego doświadczenia. Ważnym aspektem jest również aktualizacja poziomu kompetencji cyfrowych nauczycieli szczególnie w kontekście wdrażania formatów nauczania zdalnego i hybrydowego w systemie edukacji humanistycznej, w tym edukacji historycznej i pedagogicznej.

Słowa kluczowe: nauczyciele historii; kształcenie pedagogiczne; uniwersytety ukraińskie; uniwersytety polskie; podejście systemowe.

Lit. 7.

Геннадій Черевичний, *кандидат історичних наук, доцент,
доцент кафедри новітньої історії України історичного факультету
Київського національного університету імені Тараса Шевченка;
докторант Інституту педагогічної освіти і освіти дорослих
імені Івана Зязюна НАПН України, м. Київ*

СИСТЕМНА МЕТОДОЛОГІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІСТОРІЇ В УНІВЕРСИТЕТАХ УКРАЇНИ І РЕСПУБЛІКИ ПОЛЬЩА

У статті наведено аналітичний погляд на проблему системної методології професійної підготовки майбутніх учителів історії в українських і польських університетах. Відображено поточні результати дослідження, отримані у процесі аналітичних пошуків щодо системної методології професійної підготовки майбутніх учителів історії в університетах України і Республіки Польща. Застосовано методи контент-аналізу наукового доробку українських і польських дослідників, у якому розглянуто певні аспекти, особливості і чинники становлення польської педагогічної освіти; пошуковий метод щодо вивчення досвіду польських науковців у застосуванні системної методології, яка знаходить розвиток в євроінтеграційному курікулумі; компаративістичний метод уможливив зіставлення польських підходів університетської підготовки майбутніх учителів історії з методологічними підходами українських університетів тощо. Досліджено систему польської педагогічної освіти та констатовано, що у підґрунтя професійної підготовки майбутніх учителів історії в польських університетах покладено формування у майбутніх учителів історії національної ідентичності та самосвідомості, враховуючи кроскультурність Європейського освітнього простору, до того ж, певні аспекти у перспективі можна екстраполювати у практику українських університетів. Підсумовано, що головним чинником удосконалення системної методології професійної підготовки майбутніх учителів історії в університетах як України, так і Республіки Польща, є формування національної ідентичності та свідомості майбутніх учителів історії, місія яких – у професійній діяльності донести досвід історії майбутнім поколінням громадян.

Ключові слова: вчителі історії; професійна підготовка педагогічних кадрів; українські університети; польські університети; системний підхід.

Problem badawczy. Innowacyjne transformacje w edukacji wymuszają konieczność uświadomienia adaptacyjnych zmian we wszystkich jej obszarach, reinterpretację i doskonalenie istniejących metodologii kształcenia specjalistów, w szczególności w szczególności kadr pedagogicznych, a mianowicie nauczycieli historii. Proces ten przebiegał w kontekście rozwoju zarówno pedagogiki, jak i historii jako dyscypliny naukowej. Rola systemowej metodologii kształcenia przyszłych nauczycieli historii nabiera coraz większego znaczenia w warunkach stanu wojennego w Ukrainie. Ponadto, pojawia się kwestia interesującego doświadczenia oraz realizacji porównań doświadczeń ukraińskich i polskich w tym kontekście.

Analiza najnowszych badań i publikacji. W badaniu zastosowano szereg metod, w tym analizę systemową do identyfikacji głównych kierunków transformacji systemu kształcenia przyszłych nauczycieli poprzez cyfryzację oraz analizę porównawczą systemów edukacyjnych dwóch krajów. Wykorzystano również metodę opisową w połączeniu z analityczną. Stwierdzono, że przygotowaniu przyszłych nauczycieli poświęcono wiele prac współczesnych ukraińskich i polskich badaczy, którzy dążą do poprawy jakości tego procesu: O. Bilakowska, K. Binyćka, T. Gajderowycz, A. Glimos-Nadgórska, K. Głomb, A. Złotnicki, I. Żorowa, T. Kautz, A. Krawczyk, T. Krystopczuk, T. Kulisiewicz, M. Latoch-Zielińska, Z. Nowakowski, V. Pasicznyk, A. Petryszyn, N. Ponomariowa, O. Stoika, H. Khoruża, M. Jakubowski, Yu. Yanisiwa oraz in.

Wyróżnienie nierozwiązanych aspektów problemu. Należy podkreślić, że pomimo bogatego doświadczenia i znaczących osiągnięć naukowych badaczy w zakresie systemowego podejścia w edukacji, zwłaszcza w przygotowaniu nauczycieli, zarówno w Ukrainie, jak i w Polsce, problematyka systemowej metodologii kształcenia przyszłych nauczycieli historii nie została jeszcze w pełni zbadana. Oznacza to, że problem ten pozostaje nierozwiązany. Dlatego też konieczne jest przeprowadzenie analizy, która pozwoli zidentyfikować główne kierunki badań systemowego podejścia w pracach współczesnych naukowców.

Celem niniejszego artykułu jest przedstawienie aktualnych wyników badań dotyczących systemowego podejścia do kształcenia przyszłych nauczycieli historii na uniwersytetach w Ukrainie i Polsce.

Prezentacja głównych wyników badania. Dystansowy format kształcenia, oparty na badaniach w zakresie technologii informacyjno-komunikacyjnych, stał się nieodłącznym elementem współczesnego procesu edukacyjnego. Jego bardziej systematyczne i masowe wdrożenie zostało przyspieszone przez wyzwania ostatnich lat, w tym pandemię COVID-19 oraz największy konflikt zbrojny w Europie od II wojny światowej – wojnę rosyjsko-ukraińską. Należy również zwrócić uwagę na spójną politykę Unii Europejskiej w tej dziedzinie, która znalazła odzwierciedlenie w odpowiednich regulacjach prawnych.

dzinie, która znalazła odzwierciedlenie w odpowiednich regulacjach prawnych.

Jednocześnie, wraz z rozwojem cyfryzacji edukacji, pojawił się problem desocjalizacji procesu edukacyjnego, w tym pogorszenia interakcji między nauczycielem a uczniami oraz zmniejszenia jakości synchronicznej nauki w porównaniu z nauczaniem stacjonarnym. Kwestię tę należy rozpatrywać w kontekście ciągłych zmian, które zachodzą na świecie. Globalny wymiar cyfrowej transformacji wymaga odpowiedniej adaptacji systemów edukacyjnych, w tym systemów kształcenia nauczycieli historii.

Z punktu widzenia normalizacji działań edukacyjnych, warto wziąć pod uwagę polskie doświadczenie w zakresie decentralizacji i rozszerzenia uprawnień samorządów terytorialnych, które doprowadziło do stworzenia ram prawnych regulujących te procesy – od gmin po województwa. W Polsce zarządzanie oświatą jest realizowane przez Ministerstwo Edukacji Narodowej przy wykorzystaniu takich instrumentów prawnych jak delegowanie statutowe. Delegowanie statutowe tworzy dwupoziomowy system zarządzania, obejmujący wszystkich pracowników oświaty, w tym nauczycieli. W pierwszym przypadku mamy do czynienia z delegowaniem statutowym, a w drugim – z upoważnieniem statutowym wydanym przez Ministra Edukacji Narodowej. W kontekście cyfryzacji kształcenia nauczycieli zastosowanie znajduje pierwszy instrument prawny, natomiast w przypadku konieczności wprowadzenia zmian prawnych dotyczących funkcjonowania szkół, w celu umożliwienia systematycznej cyfryzacji procesu edukacyjnego, stosuje się drugi instrument.

Zauważmy pewne stwierdzenia i postulaty, które wynikają z analizy określonych źródeł i podkreślmy opinie naukowców dotyczące systemowego podejścia do kształcenia przyszłych nauczycieli historii na uniwersytetach w Ukrainie i Polsce.

Polska badaczka A. Glimos-Nadgórska w swojej pracy „Miejsce nauczania historii w polskim systemie edukacyjnym XX wieku” zwraca uwagę, że po odzyskaniu niepodległości w 1918 roku historia stała się nieodłączną częścią programów nauczania na wszystkich poziomach edukacji w Polsce. Szczególnie ważna była rola historii w kształtowaniu postaw patriotycznych uczniów. Autorka podkreśla, że do 2012 roku program nauczania historii w szkołach podstawowych obejmował całą historię, od starożytności po czasy współczesne, co umożliwiało płynne przejście do dalszej edukacji historycznej. Skupia się ona na syntetycznym przedstawieniu miejsca historii i wychowania obywatelskiego w programach nauczania oraz na celach kształcenia historycznego, podkreślając znaczenie zdobywania przez uczniów wiedzy ogólnej i rozwoju osobistego [6]. Współcześnie kontekst kształcenia przyszłych nauczycieli historii powinien obejmować istotne elementy wychowania patriotycznego.

W swojej monografii “Tendencje cyfryzacji przygotowania nauczycieli w Republice Polskiej, na Węgrzech i Ukrainie: analiza porównawcza” O. Stoyka zwraca uwagę na transformacje w procesie edukacyjnym, spowodowane rozwojem cywilizacyjnym, postępem naukowo-technicznym, migracjami oraz wyzwaniami związanymi z pandemią i wojnami. Autorka podkreśla, że wraz ze wzrostem zapotrzebowania na wiedzę i podnoszeniem jakości edukacji, bezpośrednia interakcja między nauczycielem a uczniem została zastąpiona przez komunikację online, co wymaga nowych umiejętności cyfrowych zarówno od nauczycieli, jak i uczniów [3, 81]. Wprowadzenie zdalnego nauczania wymaga udoskonalenia systemowych metod kształcenia nauczycieli, w szczególności nauczycieli historii, którzy muszą posiadać odpowiednie kompetencje cyfrowe.

M. Latoch-Zielińska w swojej pracy “Polski system kształcenia nauczycieli – historia i współczesność” analizuje najważniejsze etapy rozwoju współczesnego polskiego systemu kształcenia nauczycieli, począwszy od lat 80. XX wieku, kiedy przyjęto ustawę o statusie nauczyciela. Autorka zwraca uwagę, że przepisy tej ustawy obowiązują do dziś i przeprowadza porównanie różnych rozwiązań wynikających z przepisów prawa, standardów kształcenia pedagogicznego oraz programów studiów wdrożonych na Uniwersytecie Marii Curie-Skłodowskiej w Lublinie. Stwierdza, że choć na razie trudno ocenić efekty wprowadzonych zmian, to można przypuszczać, że przyczynią się one do podniesienia poziomu profesjonalizmu nauczycieli [7]. Renata Giermes definiuje profesjonalnego nauczyciela jako osobę, która stale rozwija swoje umiejętności dydaktyczne, dostosowując je do zmieniających się warunków, tworzy środowisko sprzyjające uczeniu się, motywuje uczniów i jest w stanie dokonywać refleksji nad własną praktyką zawodową [7, 13]. Autorzy podkreślają, że współczesne kształcenie nauczycieli historii powinno uwzględniać te wymogi oraz wykorzystywać potencjał nowych technologii, takich jak sztuczna inteligencja czy narzędzia cyfrowe, aby stworzyć bardziej inkluzywne i efektywne środowisko nauczania.

W tym kontekście A. Petryshyn i N. Ponomarenko w swojej pracy “Polski system edukacji pedagogicznej: składniki i zadania” zwracają uwagę na charakterystyczną cechę polskiego systemu edukacji, jaką jest jego wielostopniowość, co sprzyja elastyczności i indywidualizacji procesu kształcenia. Badacze podkreślają, że “rozgałęzienie systemu edukacji w Polsce warunkuje specyfikę kształcenia przyszłych nauczycieli: wysokie wymagania kwalifikacyjne, orientacja zawodowa, praktyczny charakter, elastyczność w aktualizacji treści” [2]. W naszym badaniu uznaliśmy za celowe poświęcenie uwagi projektowaniu treści kształcenia przyszłych nauczycieli historii oraz określeniu warunków prognozowania edukacyjnego zarówno na poziomie ogólnym, jak i indywidualnym dla każdego studenta.

Należy również zauważyć, że T. Krystopczuk w swojej pracy “Edukacja pedagogiczna w Rzeczypospolitej Polskiej: struktura i treść” zwraca uwagę, że proces integracji europejskiej Polski przyczynił się do podniesienia poziomu kwalifikacji nauczycieli i dostosowania systemu kształcenia do zachodnioeuropejskich standardów. Autorka podkreśla potrzebę kształcenia nauczycieli w dwóch specjalnościach oraz konieczność podejmowania decyzji dotyczących wyboru strategii wychowawczych. Zwraca również uwagę na różnorodność polskich uczelni kształcących nauczycieli, działających w ramach różnych systemów i oferujących różne formy studiów. Należy podkreślić, że kształcenie nauczycieli w Polsce odbywa się w ramach dwóch systemów: publicznego i niepublicznego, w różnych typach uczelni (uniwersytety, wyższe szkoły zawodowe, pedagogiczne) oraz w różnych formach (stacjonarne, zaoczne, wieczorowe). Możliwe jest również podjęcie studiów pierwszego i drugiego stopnia oraz studiów podyplomowych. Taka różnorodność kształcenia pozwala na dostosowanie oferty edukacyjnej do indywidualnych potrzeb studentów. Wskazuje na rosnącą tendencję do wprowadzania dwuprzeciwotowego kształcenia nauczycieli, co jest zgodne z europejskimi standardami [1, 124–134].

W wyniku przeprowadzonych badań nad cyfrową transformacją kształcenia przyszłych nauczycieli historii na uniwersytetach w Ukrainie i Polsce stwierdziliśmy, że systemowe podejście pozwala na ujęcie tego procesu jako złożonego systemu społeczno-pedagogicznego. W ramach tego systemu można wyróżnić następujące podsystemy: normatywno-prawny, społeczno-środowiskowy, treściowo-kształtujący, metodologiczno-technologiczny oraz innowacyjny. Te elementy są w sposób transdyscyplinarny i tworzą spójną całość [5, 296–297].

Naszym zdaniem, systemowe podejście powinno odgrywać kluczową rolę w analizie systemów cyfrowej transformacji kształcenia przyszłych nauczycieli historii na uniwersytetach w Ukrainie i Polsce. Takie podejście pozwala traktować te systemy jako zjawiska społeczno-pedagogiczne, które łączą w sobie wiele elementów i charakteryzują się podobieństwami wynikającymi z bliskości kulturowej i historycznej obu krajów.

Jednym z priorytetów w erze społeczeństwa informacyjnego jest stworzenie spójnego i efektywnego krajowego systemu edukacji. Dążenie Ukrainy do uzyskania konkurencyjnej pozycji w Europie wymaga wdrożenia doświadczeń Polski, kraju najbliższego kulturowo, mentalnie i historycznie. Biorąc pod uwagę europejską integrację Ukrainy, wskazane jest zbadanie i wdrożenie, po dokonaniu krytycznej analizy, doświadczeń Polski w zakresie kształcenia nauczycieli historii, w szczególności w kontekście obowiązujących przepisów prawnych [4, 85–86].

Wnioski. Na podstawie przeprowadzonej analizy literatury przedmiotu oraz stanu obecnego systemów

kształcenia nauczycieli historii w Polsce i na Ukrainie można stwierdzić, że istniejąca metodologia wymaga udoskonalenia. Konieczne jest dostosowanie jej do wyzwań współczesnego świata, takich jak digitalizacja, globalizacja oraz sytuacja konfliktowa na Ukrainie. Należy zwrócić uwagę na konieczność tworzenia otwartych środowisk edukacyjnych oraz wykorzystania nowych technologii – cyfrowych, inteligentnych i informacyjnych. Inspiracją mogą być doświadczenia polskich uczelni, które zmagają się z podobnymi wyzwaniami.

W związku z powyższym, zasadnym wydaje się stworzenie systemu kształcenia przyszłych nauczycieli historii, który byłby dostosowany do współczesnych wyzwań i opierałby się na najlepszych praktykach stosowanych zarówno w Polsce, jak i na Ukrainie.

ЛІТЕРАТУРА

1. Кристопчук Т. Педагогічна освіта в Республіці Польща: структура та зміст. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика*. 2013. Вип. 3–4. С. 127–134. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2013_3-4_21 (дата звернення: 05.02.2025).

2. Петришин А., Пономарьова Н. Система вищої педагогічної освіти Польщі: складові та завдання. Інноваційні педагогічні технології в цифровій школі : зб. тез доп. учасників VI Міжнар. наук.-практ. конф. молод. учених, м. Харків, 15–16 трав. 2024 р. / Харків. нац. пед. ун-т ім. Г. С. Сковороди та ін.; упор.: Н. Пономарьова, Н. Олефіренко, В. Андрієвська. Харків, 2024. С. 432–435. URL: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16909> (дата звернення: 05.02.2025).

3. Стойка О. Тенденції цифровізації підготовки вчителів у Республіці Польща, Угорщині і Україні: порівняльний аналіз : монографія. Ужгород : РІК-У, 2023. 596 с.

4. Черевичний Г.С. Актуалізація проблеми формування національної ідентичності майбутніх учителів історії в університетах України з імплементацією досвіду Республіки Польща. *Адаптивні процеси в освіті : зб. матеріалів (тез доп.) 3-ої міжнар. наук. літньої онлайн-школи; за заг. ред. Г.В. Єльнікової, М.Л. Ростокі. Київ-Харків, 2022. Вип. 2(5). С. 85–97. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/732808/> (дата звернення: 05.02.2025).*

5. Черевичний Г.С. Цифрова адаптація освітнього процесу з підготовки майбутніх учителів історії в університетах України та Республіки Польща: компаративний аналіз. *Адаптивні процеси в освіті : зб. матеріалів (тез доп.) 2-го міжнар. наук. форуму. Київ-Харків-Запоріжжя, 2023. С. 296–299. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/734602/> (дата звернення: 05.02.2025).*

6. Glimos-Nadgórska A. Miejsce nauczania historii w polskim systemie edukacyjnym XX wieku. *Eszyty naukowe uniwersytetu jagiellońskiego*. Prace Historyczne, 2015. 142 (2). S. 257–279. DOI: <https://doi.org/10.4467/20844069PH.15.015.3511>

7. Latoch-Zielińska M. Polski system kształcenia nauczycieli – historia i współczesność. *Z Teorii i Praktyki Dydaktycznej Języka Polskiego*, 2023. 32, 1–16. DOI: <https://doi.org/10.31261/TPDJP.2023.32.08>

Republic of Poland: structure and content]. *Continuous professional education: theory and practice*. Vol. 3–4. pp. 127–134. Available at: http://nbuv.gov.ua/UJRN/NPO_2013_3-4_21 (Accessed 05 Feb. 2025). [in Ukrainian].

2. Petryshyn, A. & Ponomarenko, N. (2024). Sistema vyshchoi pedahohichnoi osvity Polsci: skladovi ta zavdannia [The system of higher pedagogical education in Poland: components and tasks]. *Innovatsijni pedahohichni tekhnologii v tsyfrovij shkoli: zb. tez dop. uchasykiv VI Mizhnar. nauk.-prakt. konf. molodykh vchenykh, m. Kharkiv, 15–16 trav.* – Innovative pedagogical technologies in a digital school: collection of abstracts of participants of the VI International Scientific-Practical Conference of Young Scientists, Kharkiv, May 15–16, 2024 / Kharkiv National Pedagogical University named after Hryhoriy Skovoroda and others. (Eds.). N. Ponomarenko, N. Olefirenko & V. Andriiivska (pp. 432–435). Available at: <https://dspace.hnpu.edu.ua/handle/123456789/16909> (Accessed 05 Feb. 2025). [in Ukrainian].

3. Stoyka, O. (2023). Tendencii tsyfrovizatsii pidhotovky vchyteliv u Respubliki Polsci, Uhorshyni i Ukrayini: porivnyalnyi analiz [Tendencies of digitalization of teacher training in Poland, Hungary and Ukraine: a comparative analysis]. Uzhhorod, 596 p. [in Ukrainian].

4. Cherevychnyi, H.S. (2022). Aktualizatsiia problemy formuvannia natsionalnoi identichnosti maibutnix vchyteliv istorii v universytetakh Ukrayiny z implementacii dosvidu Respubliki Polsci [Actualization of the problem of forming the national identity of future history teachers in universities of Ukraine with the implementation of the experience of the Republic of Poland]. *Adaptyvni protsesy v osviti: zb. materialiv (tez dop.) 3-oi mizhnar. nauk. litnoi online-shkoly* – Adaptive processes in education: collection of materials (abstracts) of the 3rd International Scientific Summer Online School. (Eds.). H.V. Yelnykovi, M.L. Rostoky. Kyiv-Kharkiv, Vol. 2(5). pp. 85–97. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/732808/> (Accessed 05 Feb. 2025). [in Ukrainian].

5. Cherevychnyi, H.S. (2023). Tsyfrova adaptatsiia osvitnoho protsesu z pidhotovky maibutnix vchyteliv istorii v universytetakh Ukrayiny ta Respubliki Polsci: porivnyalnyi analiz [Digital adaptation of the educational process for training future history teachers in universities of Ukraine and the Republic of Poland: comparative analysis]. *Adaptyvni protsesy v osviti: zb. materialiv (tez dop.) 2go mizhnar. nauk. forumu – Adaptive processes in education: collection of materials (theses of the supplement) of the 2nd int. scientific forum. Kyiv-Kharkiv-Zaporizhzhia*, pp. 296–299. Available at: <https://lib.iitta.gov.ua/734602/> (Accessed 05 Feb. 2025).

6. Glimos-Nadgórska A. (2015). Miejsce nauczania historii w polskim systemie edukacyjnym XX wieku [The place of teaching history in the Polish education system of the 20th century]. *Eszyty naukowe uniwersytetu jagiellońskiego*. Prace Historyczne, 142 (2) S. 257–279. DOI: <https://doi.org/10.4467/20844069PH.15.015.3511> [in Polish].

7. Latoch-Zielińska, M. (2023). Polski system kształcenia nauczycieli – historia i współczesność [The system of teacher training in Poland – history and present]. *Z Teorii i Praktyki Dydaktycznej Języka Polskiego*, 32, S. 1–16. DOI: <https://doi.org/10.31261/TPDJP.2023.32.08> [in Polish].

Стаття надійшла до редакції 10.02.2025

REFERENCES

1. Krystopchuk, T. (2013). Pedagogical education in the Republic of Poland: structure and content [Pedagogical education in the